

Til Socialudvalget

05-10-2015

Sagsnr.
2015-0212910

Dokumentnr.
2015-0212910-5

Sagsbehandler
Thomas Land
Christiansen

Orientering om Hjemløsetællingen 2015

Det nationale forskningscenter for velfærd (SFI) tæller hvert andet år antallet af hjemløse i Danmark, herunder antallet i Københavns Kommune. Socialudvalget skal orienteres om den seneste tælling, der blev offentliggjort i september 2015.

Her gives en sammenfatning af hjemløsetællingen 2015 og udviklingen siden tællingen i 2009. Endvidere gives forvaltningens bemærkninger til tællingen i forhold til udviklingen på hjemløseområdet.

Antallet af hjemløse i Danmark og København

Antallet af hjemløse borgere i Danmark i uge 6 i 2015 er opgjort til i alt 6.138 personer. Det er 5 pct. flere end ved kortlægningen i 2013, svarende til en stigning på 318 personer. Siden 2009 har stigningen været 23 pct., jf. tabel 1. I København blev der dog registreret et mindre fald fra 1.581 i 2013 til 1.562 personer ramt af hjemløshed i 2015. Dermed er Københavns andel af landets hjemløse faldet fra 30 pct. i 2009 til 25 pct. i 2013.

Tabel 1: Udviklingen i antal hjemløse i Danmark og København

Hjemløsetællingen	2009	2011	2013	2015	Ændring 2009-2015
Hele landet	4.998	5.290	5.820	6.138	23 pct.
København	1.494	1.507	1.581	1.562	5 pct.
Københavns andel af landets Hjemløse	30 pct.	28 pct.	27 pct.	25 pct.	-16 pct.

Hvor det ved tællingen i 2011 var usikkert, om den registrerede stigning afspejlede en reel stigning, eller om den var udtryk for et stigende samfundsmæssigt fokus på hjemløseproblematikken i forbindelse med Hjemløsestrategien 2009-2013, lader det nu til, at stigningen er reel. Stigningen ses i det meste af landet, og den er i øvrigt markant større i de kommuner, der ikke deltog i Hjemløsestrategien.

**Center for Politik -
personale**

Bernstorffsgade 17
1577 København V

E-mail
C55C@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683052

Forskydninger i hjemløsesituation

Mens der er sket en ændring i antallet af hjemløse, er fordelingen på hjemløsesituationer nogenlunde stabil fra 2013-2015, jf. tabel 2.

Tabel 2: Hjemløse i Danmark (DK) og Københavns Kommune (KK) efter hjemløsesituation, 2009-2015

Hjemløsesituation pct.	2009		2011		2013		2015	
	DK	KK	DK	KK	DK	KK	DK	KK
Gaden	10	12	8	9	10	16	10	15
Natcafé	7	14	5	8	6	11	6	10
Herberg	39	43	35	35	35	33	34	35
Hotel	2	2	1	1	1	1	2	2
Familie og venner	22	12	27	19	28	19	31	18
Udslusningsbolig	3	2	4	4	4	4	3	2
Kriminalforsorg	2	1	2	1	1	1	1	1
Hospital	3	3	3	3	2	2	2	2
Andet og uoplyst	12	11	14	19	12	14	12	14
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Beregningsgrundlag	4.998	1.494	5.290	1.507	5.820	1.581	6.138	1.562

De to største grupper er dem, der har overnattet på herberger, og dem, der har overnattet midlertidigt hos familie og venner. Andelen af hjemløse i København, der overnatter hos familie og venner steg fra 12 pct. i 2009 til 19 pct. i 2011. Denne andel er forblevet næsten uændret siden da. Der blev ligeledes observeret en stigning i andelen af gadesovere og hjemløse på natcafeer mellem 2011 og 2013. På trods af et mindre fald, er andelen næsten uændret i 2015 for denne del af målgruppen.

Den højere andel på natcafeer i København end resten af landet kan skyldes, at der i København etableres ekstra pladser i vinterperioden med finansiering fra Socialministeriets nødovernatningspulje. Hertil kommer blandt andet Café Klare's natcafé for kvinder, der åbnede efter tællingen i 2011.

Hvad angår antallet af overnattende på gaden, er der en betydelig usikkerhed forbundet med tallet i København. SFI angiver således, at det kun er for ca. halvdelen af gadesoverne i København, at man har tilstrækkelige oplysninger til, at sige om det er unikke personer. Det kan ikke fastslås om der er tale om dobbeltgængere og hvor vidt de talte borgere er hjemhørende i København.

Socialforvaltningen følger løbende udviklingen blandt hjemløse på gaden i København, og er begyndt at foretage tællinger af særligt udsatte gadesovere sammen med Frederiksberg Kommune og Projekt Udenfor. Her får man også tal for antallet af udenlandske gadesovere.

Ved seneste tælling i september 2015 blev der talt 196 særligt udsatte gadesovere – af disse var 22 danske.

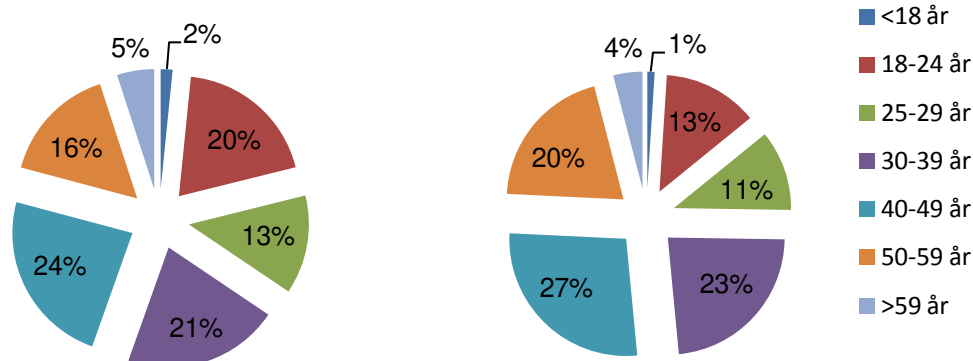
Forvaltningen har ikke oplevet den stigning i antallet som SFI registrerede mellem 2011 og 2013, ligesom byens herberger og natcafeer fortsat ikke afviser borgere, der tilhører målgruppen, men henviser videre til andre tilbud når der ikke er plads. Socialforvaltningen følger løbende udviklingen i efterspørgsel og belægning på byens nødovernatningstilbud efter Servicelovens § 110, og orienterer Socialudvalget herom.

Karakteristik af borgere ramt af hjemløshed

Den generelle karakteristik af, hvem de hjemløse er, har ikke ændret sig væsentligt siden sidste tælling. Kønnene fordeler sig fortsat med 78 pct. mænd og 22 pct. kvinder, ligesom på landsplan. I forhold til alder adskiller København sig fra resten af landet, eksempelvis er 70 pct. mellem 30 og 59 år, mens det kun gælder for 61 pct. i resten af landet.

Figur 1: Aldersfordeling af hjemløse i Danmark

Figur 2: Aldersfordeling af hjemløse i København

Som det også fremgår af diagrammerne herover, er der en mere jævn fordeling på aldersgrupper i København, hvilket også betyder at ungegruppen mellem 18 og 29 år ikke udgør lige så stor andel som i resten af landet. At andelen over 59 år er så beskeden vurderes først og fremmest at være et resultat af den markant lavere gennemsnitslevialder for hjemløse.

I København findes den højeste andel af langvarigt hjemløse, hvor henholdsvis 24 pct. har været hjemløse i et til to år og 41 pct. har været det i mere end to år. På landsplan er dette kun tilfældet for henholdsvis 21 og 26 pct. Det er en tendens, der går igen for øvrige bykommuner, om end i et mere begrænset omfang. Forvaltningen vurderer, at dette kan ses som et udtryk for, hvor vanskeligt det er at hjælpe borgerne videre til egen bolig i København, hvis de først ender som hjemløse.

Indkomstgrundlag

Indkomstgrundlaget er primært kontanthjælp (73 pct.), sekundært førtidspension (8 pct.). Det bemærkes, at andelen af hjemløse med en lønindkomst samt hjemløse på førtidspension er faldet fra tælling til tælling, mens andelen på kontanthjælp er steget. SFI betragter det som en indikation på den generelle stigning i antallet af hjemløse, og at det oftest er kontanthjælpsmodtagere, der ender i hjemløshed.

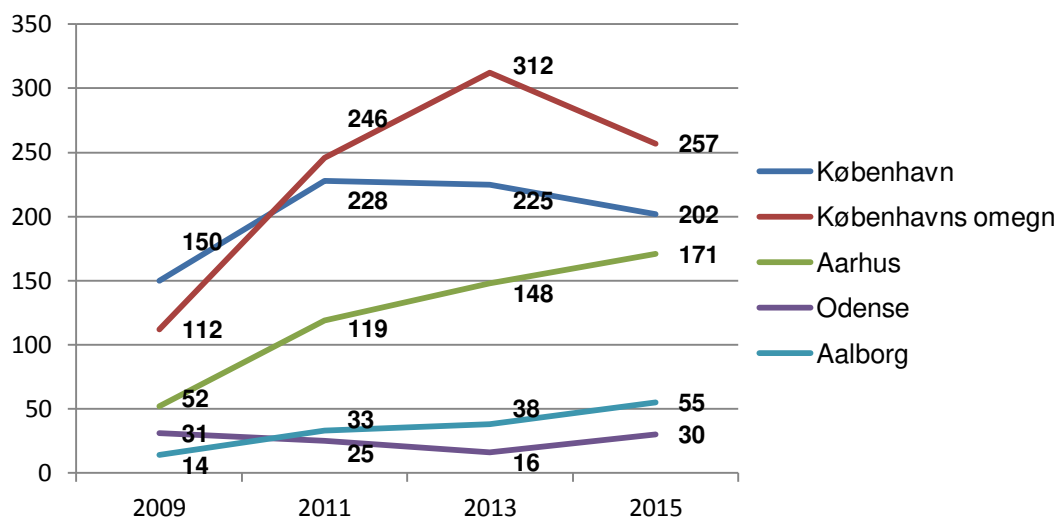
Komplekse støttebehov – men lavere andel i København

47 pct. af landets hjemløse vurderes at have en psykisk sygdom, 69 pct. har misbrugsproblemer og 32 pct. har både en psykisk sygdom og et misbrug. Det er næsten fire ud af fem hjemløse, der enten har en psykisk sygdom, misbrug eller begge dele. I København er andelen, der vurderes at have en psykisk sygdom 37 pct. mens 62 pct. har et misbrug og 20 pct. har begge dele. SFI formoder, at den lavere andel i København skyldes, at hjemløshed her rammer en lidt bredere gruppe på grund af den pressede boligsituation.

Unge hjemløse

Fra 2009 til 2013 er der sket en markant stigning i antallet af unge hjemløse i aldersgruppen 18 til 24 år. På landsplan var stigningen 80 pct., mens stigningen i København var 50 pct. I København fandt hele stigningen sted fra 2009 til 2011, hvorefter der er konstateret et mindre fald, jf. figur 1. Fra 2013 til 2015 er der således kommet 3 pct. flere på landsplan og 85 pct. flere siden 2009.

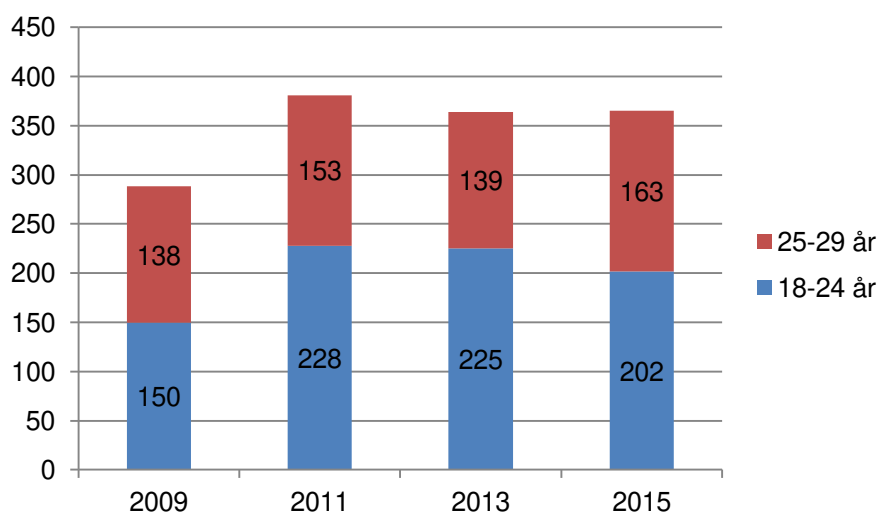
Figur 3: Udvikling i antallet af unge hjemløse (18-24 år), 2009-2015

I forhold til de 25 til 29-årige, hvor der ikke er offentliggjort kommunespecifikke tal, er billedet et andet. Antallet i denne gruppe er

steget markant fra 2013 til 2015, hvor der er kommet 29 pct. flere på landsplan i perioden og 63 pct. siden 2009. Denne stigning er særligt sket i gruppen, der overnatter hos familie og venner. Antallet af gadesovere er ikke steget ligeså kraftigt blandt de 25-29-årige på landsplan.

Figur 4: Antal unge hjemløse i København

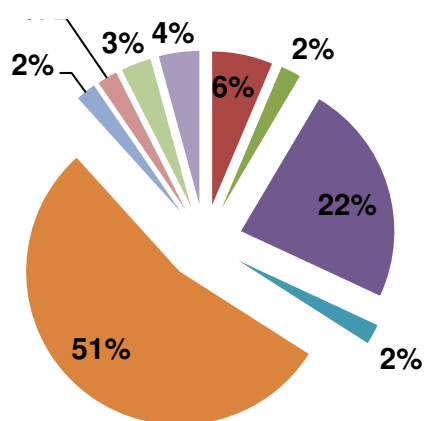

SFI har lavet et særtræk over de 25 til 29-årige i København til Socialforvaltningen. Det viser en stigning i gruppen af 25 til 29-årige, hvilket betyder, at antallet af unge hjemløse i aldersgruppen 18 til 29 år er steget med én person fra 2013 til 2015. SFI peger på, at stigningen for de 25 til 29-årige på landsplan kan skyldes, at denne gruppes nu også har vanskeligt ved at finde en bolig med tilstrækkelig lav husleje, som følge af lavere ydelsesniveau efter den seneste kontanthjælpsreform. Endvidere kan en del af stigningen også skyldes, at den tidligere stigning blandt de 18 til 24-årige forskyder sig til den ældre del af målgruppen.

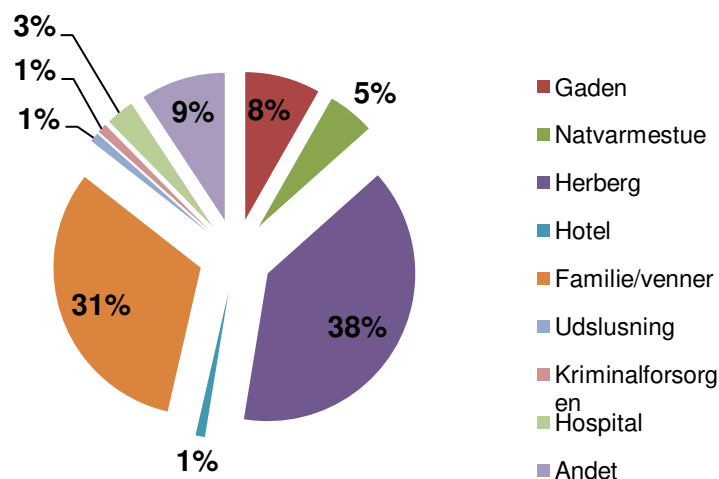
De unge hjemløses hjemløsesituation

De unge hjemløses situation i København adskiller sig fra resten af landet. Hvor over halvdelen opholder sig hos familie og venner i hele landet, er dette tilfældet for under en tredjedel i København. Derimod opholder 43 pct. sig på et herberg eller natvarmestue i København, mens andelen på landsplan er 24 pct.

Figur 6: De 18-24-åriges hjemløsesituation i Danmark

Figur 5: De 18-24-åriges hjemløsesituation i København

Karakteristik af de unge hjemløse

Kønsfordelingen blandt de unge hjemløse i København er 64 pct. mænd og 36 pct. kvinder, altså en større andel af kvinder end blandt de hjemløse generelt. På landsplan er 22 pct. af de unge hjemløse indvandrere eller efterkommere, mens det i Københavns Kommune er 37 pct. hvilket er uændret i forhold til tidligere år. Sammenlignet med befolkningssammensætningen er der tale om en overrepræsentation, idet andelen af indvandrere og efterkommere blandt unge københavnere kun udgør 23 pct. På landsplan er 16 pct. af de unge enten indvandrere eller efterkommere.

I gruppen af unge hjemløse i Danmark angives 47 pct. at have en psykisk sygdom, 61 pct. har misbrugsproblemer og 31 pct. har både en psykisk sygdom og et misbrug. I København er andelen, der vurderes at have en psykisk sygdom 34 pct. mens 56 pct. har et misbrug og 18 pct. har begge dele.

I København har 28 pct. hverken psykisk sygdom og/eller et misbrug, mens denne andel er 16 pct. i de øvrige bykommuner og 18 pct. i landkommunerne. Ifølge SFI indikerer det, at en større del af de hjemløse unge i storbyerne bliver hjemløse af andre grunde end psykisk sygdom og misbrugsproblemer. Det kan hænge sammen med den mere pressede boligsituation i storbyerne og betyder, at hjemløsheden rammer en lidt bredere gruppe af unge.

Årsager til hjemløshed

Nogle af de årsager, som indberetningerne til tællingen nævnes som afgørende for, at havne i hjemløshed er psykisk sygdom, misbrug, økonomi, mangel på boliger og udsættelser. Her skal der dog tages højde for, at hovedparten af de udfyldte personskemaer, er udfyldt af

personalet i de sociale tilbud/ansatte i myndighederne. Det vil sige, at der ikke er tale om registerdata, men vurderinger foretaget af de personer, der har indsendt skemaerne.

Udsættelser

På landsplan angiver 19 pct. udsættelse af bolig som en væsentlig årsag til, at de lever som hjemløse. I København er andelen 18 pct., hvilket er et fald siden 2011, hvor andelen var 26 pct..

Mangel på passende boliger

Også mangel på passende boliger er en væsentlig faktor for 20 pct. af landets hjemløse. Ser man særskilt på aldersgruppen 18 til 24 år, er det 27 pct., hvor boligmangel angives som en afgørende årsag til hjemløshed. I København er andelen 25 pct. for hele gruppen og 35 pct. for aldersgruppen 18 til 24 år, og således højere end resten af landet.

Økonomi

Hjemløse borgeres indkomstgrundlag er primært kontanthjælp, hvorfor det ikke er nogen overraskelse, at økonomiske vanskeligheder angives som en afgørende faktor for 33 pct. af de hjemløse. For unge hjemløse under 25 år, er økonomi afgørende for 38 pct. I København er andelen henholdsvis 34 pct. for hele gruppen og 31 pct. for aldersgruppen 18 til 24 år.

Psykisk sygdom og misbrug

På landsplan vurderes psykisk sygdom at være årsag til hjemløshed for 36 pct. mens det angives for 32 pct. i København. I hele landet angives stof- og alkoholmisbrug som årsag til hjemløshed for henholdsvis 31 pct. og 26 pct., mens det gælder for 31 pct. og 28 pct. i København.

For de unge hjemløse er andelen, hvor psykisk sygdom eller stofmisbrug angives som årsag en anelse højere, nemlig henholdsvis 35 pct. og 36 pct. I København er andelen 33 pct. og 36 pct. Til gengæld er det kun 7 pct., der angiver alkoholmisbrug som årsag, hvilket ligner billedet i København, hvor det angives som årsag for 8 pct..

Løsladelse fra fængsel eller udskrivning fra hospital

Der er 8 pct., der angiver løsladelse fra fængsel som årsag til hjemløshed, mens 4 pct. angiver udskrivning fra hospital som årsag. Det vil sige, at andelen af hjemløse, der angiver disse to faktorer som årsag til deres hjemløshed er stort set uændret i forhold til tællingen i 2011. I København angives løsladelse fra fængsel for 7 pct. mens udskrivning fra hospital kun angives for 3 pct. af de københavnske hjemløse.

Forvaltningens bemærkninger

Selvom der er sket et mindre fald i antallet hjemløse i København og stigningen i antallet af unge hjemløse mellem 18 og 24 år er faldet med 10 pct., er det stadig tydeligt, at København har en udfordring på hjemløseområdet.

Socialforvaltningen ønsker at hjælpe københavnere ud af hjemløshed gennem et overordnet fokus på social mobilitet – flere skal inkluderes i det almindelige samfundsliv med egen bolig, netværk samt beskæftige og uddannelse for dem, der kan. Men det kræver også en styrket forebyggende og tidlig indsats til udsatte unge, som er i risiko for at blive hjemløse. Det er en gruppe, der har behov for målrettet støtte, inden problemerne vokser sig for store for den enkelte. Disse unge støttes gennem forvaltningens Ungeprojekt, hvor fokus er hjælpe dem videre til en god og tryk tilværelse i egen bolig med muligheder for at gennemføre en uddannelse og at komme i beskæftigelse som andre unge.

Det fortsatte høje andel hjemløse i København vurderes imidlertid at være en kombination af både individuelle forhold som psykisk sygdom og misbrug, som gør sig gældende for en stor del af borgere ramt af hjemløshed, og strukturelle forhold, herunder den vanskelige boligsituation i København. Dette peger både SFI's rapport om hjemløshed i Danmark (SFI, 2015), evalueringen af Hjemløsestrategien (Rambøll og SFI, 2013) og Rigsrevisionens gennemgang af området (2014) på.

Boligsituation i København er i høj grad en barriere for at hjælpe borgerne ud af hjemløshed. Adgangen til boliger gennem den kommunale anvisning dækker ikke behovet, hvilket dels skyldes en generel mangel på boliger til anvisning og dels, at en betydelig del af de boliger, der bliver ledige til anvisning, har en for høj husleje til, at borgeren kan betale den. Hertil kommer, at huslejeniveauet for private lejeboliger oftest er uden for rækkevidde for de socialt udsatte borgere, eller at det kræver gode kontakter og netværk at skaffe en privat lejebolig med en lav husleje.